

Галина МЕЛЬНИЧУК,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності А4.13 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво)
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка
Науковий керівник:
Лариса ОРОНОВСЬКА,
доцент кафедри музикознавства
та методики музичного мистецтва ТНПУ імені В. Гнатюка,
заступниця декана факультету мистецтв
з виховної роботи кандидат педагогічних наук
Тернопіль, Україна

НАВЧАЛЬНА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА ЗДОБУВАЧІВ ОП А4.13 (МИСТЕЦТВО. МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО) ЯК СТРУКТУРНИЙ КОМПОНЕНТ ПОБУДОВИ ТВОРЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ

У представлених тезах пропонується до розгляду роль освітнього компоненту – навчальна педагогічна практика, як основи формування професійної майстерності майбутніх учителів музичного мистецтва що можливе за умови систематичної праці, творчого пошуку ефективних форм і методів виконання педагогічних завдань, де значно зростає роль і обсяг самостійної музично-виконавської роботи студента, яка вимагає відповідальності, активності та творчості.

Педпрактика студентів пропонованої ОП є основною ланкою, яка з'єднає факультет і загальноосвітню школу, навчально-виховний заклад. Вона чітко визначає основні завдання, які стоять перед студентами-практикантами: дати загальне уявлення про систему навчання і виховання дітей в загальноосвітній школі; знайомить з різними системами музичного виховання та різноманітними видами діяльності шкільного вчителя музичного мистецтва, та мистецтва відповідно до викликів освітньої концепції сучасної мистецько-педагогічної школи.

Визначено роль національно-патріотичної тематики у формуванні духовних і громадянських цінностей здобувачів мистецької освіти.

Проаналізовано зміст і структуру перформансу, його виховну спрямованість, участь студентів як суб'єктів творчого процесу [3, с. 77-78].

Зроблено висновки про ефективність мистецьких заходів як засобу патріотичного виховання, духовного самовираження та розвитку професійних компетентностей майбутніх учителів музичного мистецтва та мистецтва.

Ключові слова: мистецький перформанс, патріотичне виховання, студентська молодь, козацька тематика, музичне мистецтво, мистецька освіта.

Постановка проблеми, стан її дослідження. Сучасна українська освіта орієнтована на формування національно свідомої, духовно зрілої особистості, здатної до творчого самовираження й активної громадянської позиції.

Особливу роль у цьому процесі відіграє мистецька освіта, яка формує емоційно-ціннісну сферу, патріотичні переконання, любов до рідної культури й історії. Нова українська школа передбачає набуття здобувачами освіти необхідних компетентностей – динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що сприятиме здатності особистості успішно соціалізуватися, здійснювати подальшу навчальну або професійну діяльність. Тому майбутній учитель музичного мистецтва повинен бути кваліфікованим фахівцем, усебічно розвиненою творчою особистістю, яка вміє навчати дітей слухати і виконувати музику, виховувати емоційно-ціннісне ставлення до мистецтва – бути майстром своєї справи [2].

Майстерність учителя проявляється в уміннях: організовувати освітній процес та ефективно проводити виховну роботу, розвивати у здобувачів освіти здібності, самостійність, допитливість; формувати високу моральність, почуття патріотизму тощо. Формування основ професійної майстерності, особистісних і професійних якостей, інтересу і творчого ставлення до професії, організаторських здібностей, комунікативних умінь, оволодіння методами й прийомами, сучасними педагогічними технологіями відбувається у процесі проходження студентами педагогічної практики.

Педагогічна практика як засіб та етап формування професійної майстерності педагога розкрита в дослідженнях О. Абдулліної, А. Алексюка, С. Гончаренка, М. Євтуха, І. Зязюна [1, с.57-61].

Виклад основного матеріалу. Серед завдань, які постають перед студентами у процесі проходження навчальної педагогічної практики, виокремимо такі:

- усвідомлення студентами професійної значущості теоретичних знань;
- вироблення практичних умінь і навичок;
- формування і розвиток важливих фахових якостей особистості;
- формування індивідуального стилю професійної діяльності;
- формування прагнення до постійного самовдосконалення.

У навчальній педагогічній практиці все частіше використовуються інтегровані форми виховної роботи, серед яких важливе місце займає мистецький перформанс - синтетичний вид творчої діяльності, що поєднує музику, спів, художнє слово, театралізацію та символічні образи.

Одним із прикладів реалізації таких форм є перформанс на тему: «Під покровом козацької слави», проведений студентами гр.СОММ-31 та СО(МММ)ст-21 факультету мистецтв ТНПУ ім. В. Гнатюка під керівництвом доцента кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва – Лариси ОРОНОВСЬКОЇ, в межах навчальної педагогічної практики на базовій платформі у Тернопільському академічному ліцеї «Генезис» (2025 р.).

Метою проведення заходу було - розкриття значення мистецького перформансу як інноваційної форми патріотичного виховання шкільної молоді, визначити його педагогічний потенціал у формуванні духовних і професійних якостей майбутніх здобувачів.

Мистецький перформанс «Під покровом козацької слави» мав на меті відродження історичної пам'яті, популяризацію української пісенної спадщини, зокрема козацької тематики, а також виховання шанобливого ставлення до національних традицій. Учасниками заходу підготували музичні та вокально-інструментальні номери, поєднані з художнім словом, сценічними елементами

та візуальним відео-рядом. Програма включала народні й сучасні твори патріотичного спрямування, присвячені героїзму українського народу, мужності та духовній силі козацтва [4].

Особливу увагу було приділено емоційному впливу музики як засобу передачі історичної пам'яті й моральних цінностей.

Захід продемонстрував ефективність поєднання освітньої, мистецької та виховної діяльності у підготовці майбутніх педагогів. Студенти проявили не лише виконавську майстерність, а й організаційні, комунікативні та педагогічні компетентності, необхідні для роботи в сучасній школі. Важливим педагогічним результатом стало формування у студентів стійких громадянських і морально-етичних орієнтирів, розвиток емоційної чутливості, естетичного смаку та відповідальності за збереження національних традицій.

Висновки. Навчальна педагогічна практика студентів Факультету мистецтв у загальноосвітніх навчально-виховних закладах займає одне із чільних місць у ОП здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти на мистецькому факультеті за спеціальністю А4.13 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво). Вона є тим узагальнюючим джерелом, з якого студент-практикант повинен черпати свої знання, отримані із усіх (об'єднаних предметів з фаху) в процесі навчання. Теорія музики і сольфеджіо, гармонія і поліфонія, історія зарубіжної, української, сучасної музики і історія мистецтв, хорознавство і хоровий клас, педагогіка, психологія і методика музичного виховання, музична педагогіка, аналіз музичних форм, музична інформатика – всі ці освітні компоненти на фінальному етапі повинні бути спрямовані на підготовку ерудованого майбутнього фахівця для сучасної загальноосвітньої НУШ.

Мистецький перформанс - є ефективною формою інтеграції навчального, творчого й виховного процесів у мистецькій освіті. Тематика козацької слави має потужний потенціал для формування патріотичної свідомості, історичної пам'яті та духовної єдності поколінь, а залучення студентів до підготовки та реалізації подібних проєктів сприяє розвитку професійної компетентності,

креативності та педагогічної ініціативи. Отриманий досвід доцільно застосовувати під час освітніх і культурно-просвітницьких заходів у закладах освіти різних рівнів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Воровка М. І., Проценко А.А. Педагогічна практика як засіб формування педагогічної майстерності вчителя в умовах реформування освіти // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2020 р., № 69, Т. 2. с. 57-61. Режим доступу: http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2020/69/part_2/12.pdf.
2. Ороновська Л. Д. Професійна підготовка майбутніх фахівців у галузі музичного мистецтва // Актуальні питання гуманітарних наук. – Дрогобич, 2024. – Вип. 73, т.3 <https://doi.org/10.24919/2308-4863/73-3-8>.
3. Ороновська Л.Д. Форми і методи активізації педагогічної практики студентів мистецьких спеціальностей. Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства: матеріали і тези V Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених та студентів (Одеса 17-18 жовтня 2019 р.). Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2019. Т.1. С.77-78.
4. Звіт про мистецький перформанс «Під покровом козацької слави» // Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка. Офіційний сайт. – 2025. <https://tnpu.edu.ua/news/12004/>.

